

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 27 (1956) 1995 m. liepos mėn. 18 d.

Eina 40 Metus.

Melbourne

Bažnyčios pastangos žmonijos gerovei

Popiežius Jonas Paulius II, bendrojoje audiencijoje susitikęs su 12 tūkstančių maldininkų iš įvairių pasaulio kraštų, baigė, prieš kelis mėnesius pradėtą savo katechetinių pašnekėsių ciklą apie misijini Bažnyčios pašaukimą. Paskutinės šio ciklo katechezės tema buvo: „Bažnyčios misijinis pašaukimas santykiuose su pasauliu“.

Pirmiausiai Sv. Tėvas pažymėjo, kad pagrindinis Bažnyčios pašaukimas - vesti žmoniją į išganymą - išsipildys tik būsimajame gyvenime. Dėl to ir žemiškos, regimos ir laikinos Bažnyčios pastangos žmonijos gerovei, visos yra nukreiptos į tą vienintelį galutinį tikslą, kuris laukia laikų pabaigoje. Šią tiesą labai tiksliai išreiškia Bažnyčios

tradicijoje susiformavusi lotyniška formulė: „per visibilia ad invisibilia“ (per regimus dalykus į neregimą tikrovę).

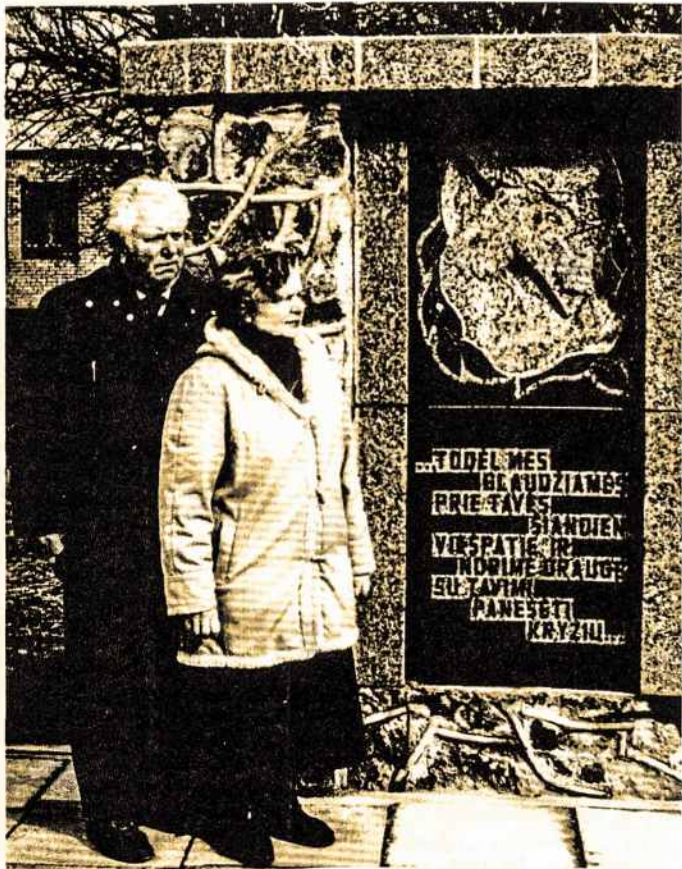
Štai kaip Bažnyčios regimą pavidalą nusako Vatikano II-sis Susirinkimas. „Bažnyčia, - rašoma konstitucijoje „Gaudium et Spes“, - yra jau čia, žemėje, surinkta iš žmonių, žemiškosios valstybės piliečių, pašauktų tam, kad žmonijos istorijoje suformuotų Dievo vaikų šeimą, augančią iki Viešpaties atėjimo. Sutvarkyta kaip visuomenė, ji yra aprūpinta deramomis socialinėmis ir regimomis vienybės priemonėmis. Tuo būdu Bažnyčia, būdama drauge regima sąjunga ir dvasinė bendruomenė, kartu su visa žmonija žengia į priekį ir kartu pergyvena

žemės likimą“. Tai reiškia, - kalbėjo Popiežius, - kad visi sunkumai, kuriuos turi pakelti tautos, šeimos ir atskiri individai, drauge yra ir Bažnyčios sunkumai; kad Bažnyčios drauge su visa žmonija keliauja per žmonių istorijos amžius.

Sitoks Bažnyčios buvimas žmonijoje nėra tik konstatuojama pasyvi tikrovė, bet yra dinamiškas Bažnyčios pašaukimas, Bažnyčios misija. Bažnyčia yra su žmonija ir žmonijoje tam, kad ją nuolatos atnaujintų ir tobulintų. Šią Bažnyčios rūpesčio žmonių reikalais dimensiją, Tomas Akvinietis savo traktate „Apie kunigaikščių valdžią“ pavadino rūpesčiu, kad žmonės gerai gyventų, tai yra, kad žmonės gyventų vadovaudamiesi tikromis (Nukelta į 2-trą psl.)

Mes, išeinanti karta, atsisveikinom su savo bendražygiais.

... Todėl mes glaudžiamės prie tavęs šlandien Viešpatie ir norime drauge su Tavimi panešti kryžių...

Prie paminklo stovi paminklo ir aukų rinkimo pradininkai ir viso to projekto vadovai gerb. Veronika ir dr. Antanas Garbužiai

Su sąrašą akyse pražilusios galvos nusviro maldoje ir žiūrėdami į paminklinį kryžių atsisveikino su Jonavos ir apylinkių partizanais žuvusiais už Lietuvos laisvę, buvę kovų draugai, ryšininkai, slėpėtuvių globėjai ir didelė minia žmonių.

Atsisveikinimo maldą sukalbėjo prel. Svarinskas, Geležino Vilko kariai atidavė karišką pagarbą trijomis salvėmis.

Sio paminklo pradininkė Veronika Garbužienė, žuvusio partizano sesuo - ryšininkė, iškentėjusi 18 metų Sibire ir jos vyras dr. Antanas Garbužis, matydami partizanų palaikų ir kapų išnikinimą, paskatintį Lietuvos Politinių Kalinių ir Tremtinių Sąjungos narių, ėmėsi to didelio, atsakingo darbo - surinkti palaikus (kur dar buvo galima). Parinko paminklui vieta prie Neries pakrantės, kur buvo palaidoti Jonavos apylinkių partizanai, kur mėtėsi išdraskytuose kapuose kovotųjų kaulai...

Veronika ir Antanas Garbužiai taria aciū, Australijos Politinių Kalinių ir Tremtinių Sąjungos rėmėjams už prisidėjimą prie to paminklo pastatymo. Žinoma, be mūsų dar daug prisidėjo iš kitų kraštų ir vietiniai lietuviai.

Gerb. Veronika užbaigia savo laišką šiais žodžiais:

„Mūsų gretos retėja. Laukti nebeturime laiko, nei teisės. Mes gi išeinanti karta, po mūsų tikrai

inkultūracija

Bendrojoje audiencijoje susitikęs su maldininkais, popiežius Jonas Paulius II kalbėjo apie visuotinės Kristaus Bažnyčios ir vietinių, dalinių Bažnyčių santykį bei apie Evangelijos inkultūraciją, kaip šio santykio formą.

Vatikano II Susirinkimas primena, kad abi Bažnyčios dimensijos viena kitai neprieštarauja, bet kad visuotinė Bažnyčia gyvena vietinėse Bažnyčiose, o pastarosios, vietinės Bažnyčios, savo bendruomeniniu gyvenimu vykdo Bažnyčios visuotinumą. Susirinkimo dogminė konstitucija apie Bažnyčią „Lumen Gentium“ sako: „Bažnytinėje bendruomenėje teisėtai gyvuoja dalinės Bažnyčios su savo tradicijomis. Tos tradicijos nepažeidžia pirmenybės, pirklaušančios Petro sostui, kuris vadovauja visam meilės susirinkimui“ (LG 13). Vienos Bažnyčios susiskirstymas į daugiaformę vietinių Bažnyčių įvairovę, - kalbėjo Jonas Paulius II, - taip pat sutampa su sociologiniais ir psichologiniais vietinių bendruomenių gyvenimo dėsningumais. Juk tik broliškose bendruomenėse Kristaus mokiniai gali gyventi tikrą ir veržlų evangelinį gyvenimą.

Kalbant apie visuotinės Bažnyčios ir vietinių Bažnyčių santykį, - pasakė Sv. Tėvas, - būtinai reikia pabrėžti dar vieną dalyką: tikėjimo inkultūraciją, kuri iš tiesų yra regima visuotinės Bažnyčios ir vietinių Bažnyčių santykio forma. Evangelizacija nėra tik Evangelijos turinio skelbimas ir jo pritaikymas tautų kultūroms; evangelizacija yra vietinių Bažnyčių vykdomas tikras Evangelijos skiepijimas į vietines kultūras. Šio vyksmo pirmavaizdis yra Kristaus įsikūnijimas. Kristus atėjo į Izraelio tautą, į jos religinę tradiciją, tačiau jis nesusitapatino su Senosios Sandoros religija, bet kaip pats sakė, atėjo įvykdyti pranašysčių. Tas autentiškas Evangelijos įsikūnijimas tautų kultūrose dar ryškiau matosi pagonių apaštalo Pauliaus veikloje. Jis nereikalavo, kad nezydų kilmės krikščionys priimtų žydų kultūrinius ir religinius papročius, bet priešingai, Evangelijos turinį skiepijo į pagonių kultūras.

Vietinėse Bažnyčiose įvykstantis kultūrų susitikimas su Evangelija nekenkia nei Evangelijos integralumui, nei kultūrų vertybėms. Visos tautinės kultūros turi kilnių elementų, kurie susitikę su Evangelija, pakyla į aukščiausią laipsnį. Kitaip ir būti negali, nes Evangelija, būdama tikras Dievo žodis, gali tik tobulinti ir kilninti kultūras.

Vietinės Bažnyčios, - pažymėjo baigdamas šv. Tėvas, - gyvena šios inkultūracijos vaisiais. Kartu tarpsta ir Bažnyčios visuotinumą, nes tautinių kultūrų vertybės papildo visuotinės Bažnyčios dvasinį lobyną. Taip buvo pirmaisiais Bažnyčios gyvenimo amžiais, kai Kristaus Evangelija iš Palestinos pasiekė graikų ir lotynų kultūrų kraštus, taip yra ir dabar, kai Kristaus mokymas skelbiamas visos žemės tautoms.

Lietuvių Radijo Tarnyba Vatikane

viskas nueis užmirštin...

...Aciū, Lietuvos Politinių Kalinių ir Tremtinių Sąjungos rėmėjams Australijoje ir V.A.Garbužiams už padėką.

V.L.Mačys

LPKT S-gos atstovas Australijoje

Čečėnija - Rusija: šeši mėnesiai žutbūtinės B. Jelcino kovos su Dž. Dudajevu

Andrius Vitkus

Kruvinai ir aršūs mūšiai

Kai naktį iš 1994 metų gruodžio 10-osios į 11-ąją daugiatūkstantinė Rusijos kariuomenė peržengė Čečėnijos sieną, nedaug kas tikėjosi, kad ši akcija virs ilgu, nepaprastai kruvinu ir žiauriu karu.

Karo pradžioje rusų karinė vadovybė buvo įsitikinusi, kad sunkiųjų karine technika ginkluotiems daliniams greit pavyks prasiveržti Grozno link, apsupti jį ir priversti Dž. Dudajevą kapituliuoti savo paties sostinėje. Buvo tikimasi, kad negausi (tik apie 15 tūkst. žmonių) reguliarioji čečėnų kariuomenė nesugebės rimčiau pasipriešinti. Nebuvo galvojama nei apie ilgas batalijas, nei apie partizaninio karo grėsmę. Tačiau paaiškėjus, kad grumtis reikia ne tik su reguliariais čečėnų daliniais, bet su visa šimtmetinę karų patirtį turinčia tauta, gremzdžiška Rusijos karo mašina pademonstravo visišką savo neefektyvumą. Akivaizdu, kad rusai neįvertino ir trejus metus trukusio Čečėnijos savarankiškumo laiko, per kurį, išnaudojant pačių rusų paliktą karo techniką, buvo sukurta stipri gynybos sistema. Susidūrę su pirmomis nesėkmėmis, rusai tiesiog griebėsi visuotinio naikinimo ir beatodairiško veržimosi pirmyn taktikos. Klasikiniu tokio kariavimo pavyzdžiu tapo Grozno šturmas, kainavęs Rusijos kariuomenei keletą tūkstantių karių gyvybių, pražudęs 25 tūkst. Čečėnijos sostinės gyventojų.

Per pusę metų alinančių kovų Rusijos kariuomenė taip ir nesugebėjo įgyti lemiamo strateginio pranašumo prieš čečėnų kovotojus. Tiesa, rusams pavyko užimti daugelį Čečėnijos gyvenviečių bei miestų (didelę jų dalį tiesiog pavertus griuvėsiais) ir „patupdyti“ Grozno liekanose ištikimą marionetę S. Chadžijevo administraciją, besidangstančią skambiu Nacionalinio atgimimo vyriausybės pavadinimu. Iš esmės karas tebesitęsia visoje Čečėnijos teritorijoje, išskyrus gal tik Čečėnijos šiaurės vakaruose esantį Nadterečno rajoną, kurį ir iki karinės rusų invazijos kontroliavo Dž. Dudajevu priešinkai. Tose teritorijose, kuriose lyg ir pavyksta įsitvirtinti Rusijos kariuomenei, po kurio laiko vėl atsinaujina čečėnų kovotojų veikla ir mūšiai užverda iš naujo. Net Grozne, kurį rusai neva kontroliuoja jau nuo vasario, gegužės viduryje vėl prasidėjo įnirtingi naktiniai mūšiai.

Siuo metu aršiausios kovos vyksta į pietus nuo Grozno, Čečėnijos priekalnių rajonuose. Rusijos aviacija totaliai bombarduoja kalnų gyvenvietes. Pasak Rusijos karinių šaltinių, vyksta čečėnų dalinių blokavimas kalnuose. Tačiau turint galvoje, kad čečėnų kovotojai veikia abiejose vadinamosios fronto linijos pusėse ir pakankamai laisvai kerta savo respublikos sieną kalnuose, beveik nėra galimybių jų izoliuoti. Paskutinis čečėnų kontrapuolimas Venedo apylinkėse parodė, kad karinės Dž. Dudajevu formuotės dar turi daug jėgų ir yra pasiruošusios ilgam karui.

Karo aidas Rusijoje

Pabūklų gausmas mažytėje Čečėnijoje priverė krūptelėti visą bekrastę Rusiją. Natūralu, kad aštriausiai į Čečėnijos skerdynes reagojo nacionaliniai Rusijos Federacijos regionai ir respublikos.

Ypač nemalonus Maskvai demaršas Čečėnijos kovų fone ėmėsi Karelijos, Baškirijos, Mari-El, Mordovijos, Tatarstano, Udmurtijos ir Čiuvašijos respublikos. Jų vadovai, sausio mėnesį susirinkę Čeboksaruose (Čiuvašijos sostinė), kategoriškai pasmerkė karo veiksmus Čečėnijoje, paragino sušaukti Rusijos tautų kongresą, kuris spręstų sudėtingiausias nacionalines problemas, kylančias Rusijos Federacijoje. Taip pat buvo iškelta idėja atkurti RF respublikų vadovų tarybą, galinčią daryti įtaką politiniams RF vadovų sprendimams.

Karas Čečėnijoje sujaukė tradicinį Rusijos politinio spektro išsidėstymą, aiškiau parodė, kas bent iš padarumo gina demokratines nuostatas, o kas jomis operuoja tik kaip priedanga. Čečėnijos klausimu kaip karo nutraukimo šalininkai vienoje barikadų pusėje atsidūrė J. Gaidaro „Demokratinis Rusijos pasirinkimas“, G. Javlinskio „JABLoko“ ir dalis komunistų, o prezidento B. Jelcino poziciją staiga parėmė V. Zirinovskio liberalai demokratai, neva demokratine vicepremjero S. Sachrajaus vadovaujama Rusijos vienybės ir santarvės partija, agrarininkai.

Abėji Rusijos parlamento rūmai kelis mėnesius blaškėsi begalinėse diskusijose, kol sugebėjo priimti šiek tiek į taiką Čečėnijoje orientuotus dokumentus. Valstybės dūma tik balandžio mėnesį priėmė įstatymą „Dėl politinių Čečėnijos konflikto suregulavimo priemonių“, kurias prezidentas vetavo, o Federacijos taryba tik gegužės mėnesį sugebėjo pasiūsti tinkamas

formos paklausimą dėl vykdomosios valdžios veiksmų Čečėnijoje teisėtumo į Rusijos Konstitucinį Teismą.

Atskiro žodžio nusipelno prezidento B. Jelcino pozicija. Žmogus, kažkada su trispalve Rusijos vėliava rankose sužlugdęs komunistinių pučistų užmačias, dabar jau pusę metų nuosekliai mirko tą pačią vėliavą čečėnų ir rusų karių kraujuje.

Sociologinių apklausų rezultatai rodo, kad kariniam „pasivaikščiujimui“ po Kaukazo kalnus nepritaria dauguma žmonių. Ypač negatyviai šį karą vertina didžiųjų Rusijos miestų - Maskvos, Sankt Peterburgo gyventojai. Tačiau pilietinio antikarinio judėjimo Rusijoje beveik nėra.

Tuo tarpu ekonominė karo našta vis sunkėja. Nevyriausybiniai Rusijos ekspertai mano, kad viena karto diena Čečėnijoje kainuoja apie 60 mln. JAV dolerių. Vadinasi, visas pusmečio karas kainavo jau per 10 milijardų dolerių. Oficialūs Rusijos pareigūnai teigia, kad karti išleista dešimteriopai mažesnė suma.

Čečėnijos drama ir pasaulis

Prieš prasidedant karui Čečėnijoje, Rusijos diplomacija, matyt, nuveikė nemažą darbą, ruošdama tarptautinį užnugarį būsimam žygiui į Grozną. Matyt, kitose sostinėse, kaip ir Maskvoje, buvo tikėta greito ir pergalingo Rusijos kariuomenės puolimo sėkme. Gali būti, kad kai kuriose šalyse, turinčiose savo ekonominių interesų Kaukaze, jau buvo kuriami Čečėnijos naftotiekio, vėl patekusio ir Rusijos rankas, eksploatavimo planai.

Tik prasidėjus Rusijos kariuomenės invazijai į Čečėniją, JAV prezidentas B. Clintonas paskubėjo pareikšti, kad tai Rusijos vidaus reikalas, ir išreiškė viltį, kad nebus pralietas daug kraujo. Panašiai reagojo ir kitos didžiosios valstybės.

Tačiau netikėtai atkaklus čečėnų pasipriešinimas sugriovė pasaulio lyderių viltis tyliomis ir be didesnio kraujo praliejimo palaidoti šio krašto nepriklausomybę. Dar labiau jų padėtį komplikavo Rusijos armijos pasirinkta išdegtos žemės taktika ir Vakarų TV pademonstruoti nusiaubtų Čečėnijos miestų bei kaimų vaizdai.

Pamažu Vakarų oficialiųjų sluoksnių tonas ėmė keistis. Buvo susirūpinta didelėmis taikių gyventojų aukomis, pradėta siūlyti konfliktą spręsti taikiai. Europos Sąjunga atsakė pasirašyti laikinąjį prekybos susitarimą, prieš pat Rusijos nosį užsitrenkė Europos Tarybos durys.

Tačiau lemiamos pergalės kovoje dėl tarptautinės bendrijos simpatijų čečėnams nepavyko pasiekti. Praėjus trims mėnesiams nuo karo Čečėnijoje pradžios, Tarptautinis valiutos fondas paskyrė Rusijai 6,23 mlrd. dolerių kreditą, o tai iš esmės reiškė Rusijos karo veiksmų Kaukaze finansavimą. Daugelio pasaulio valstybių, tarp jų ir pačių įtakingiausių, vadovai, nepaisydami

karo Čečėnijoje, atvyko į Antrojo pasaulinio karo pabaigos 50-mečio iškilmes Maskvoje ir stebėjo veteranų parādą, kuriame, be senų kovų dalyvių, pasirodė ir Čečėnijoje kariaujančios rusų armijos kariai.

Baltijos valstybių reakcija į karą Čečėnijoje galima laikyti viena principingiausių pasaulyje. Ypač pasižymėjo Estijos parlamentas, kuris jau 1994 metų gruodžio 13 dieną ryžtingai pasmerkė karinę rusų invaziją, o vėliau rekomendavo savo vyriausybei pripažinti Čečėnijos Respubliką, kai tik bus įmanoma tai padaryti. Jau pusmetį tarptautinės bendrijos akivaizdoje trunkanti kruvina Čečėnijos drama kažin keltiną kartą patvirtina seną tiesą, kad pasaulis menkai tesugeba, o gal ir nenori padėti mažoms tautoms, siekiančioms atsikratyti priklausomybės nuo didelių ir įtakingų kaimynų.

Kai kurie karo Čečėnijoje rezultatai (gegužės pabaiga):

Zuvo čečėnų karių (rusų duomenimis)	12.000
Zuvo rusų karių (rusų duomenimis)	1.700
Zuvo čečėnų karių (čečėnų duomenimis)	2.000
Zuvo rusų karių (čečėnų duomenimis)	25.000
Zuvo taikių gyventojų	40.000
Oficialiai įregistruota pabėgusių -	370.000
Prieš karą Čečėnijoje gyveno -	1.006.000

J.R.*

Bažnyčios pastangos žmonijos gerovei

(Atkelta iš 1-uo psl.)

vertybėmis, vedančiomis į laimingą amžinybę.

Tai ne politinis, ekonominis ar socialinis, bet dvasinis, religinis Bažnyčios rūpestis žmonių reikalais. Jis reiškiasi įvairiomis regimomis formomis: žmogaus teisių gynimu, teisingumo ir lygybės saugojimu, taikos ugdymu, pakantumo ir meilės skatinimu žmonių tarpusavio santykiuose.

Galiausiai Popiežius pažymėjo, kad santykiuose su pasauliu, Bažnyčia ne tik duoda, bet ir pati gauna. Toje pačioje Susirinkimo konstitucijoje „Gaudium et Spes“ pasakyta: „Pasaulis privalo pripažinti Bažnyčią kaip socialinę istorijos realybę, tačiau ir Bažnyčia supranta, kiek ji pati yra gavusi iš žmonių istorijos ir jos evoliucijos“ (GS 44). Bažnyčios ir pasaulio santykiuose nuolatos vyksta tarytum mainai, kurie gaivina ir pasaulį, ir Bažnyčią. Misijinė Bažnyčia nuolatos naudoja tautų kalbą, papročiais ir daugeliu kitų kultūrose subrandintų vertybių. Ir tarytum mainais pasaulio kultūroms duoda dievišką gyvenimą Kristuje ir Šventosios Dvasios malones, vedančias pas Tėvą. Lietuvos Radijo Taryba Vatikane

TEVIŠKES AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Šidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$35. Kituose kraštuose \$40. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

KVIETIMAS BENDRADARBIAUTI

Rašo dr. Jonas Kunca

Lietuvos min.pirm. A. Slezevičius kreipiasi į išeivijos jaunimą, kviesdamas padėti pakelti Lietuvą naujam gyvenimui. Kvietimas gana emociingas, pagrįstas jis ir logika: Vakaruose išsismokslinusių profesionalų žinios galėtų būti panaudotos Lietuvos gamybos, mokslo, kultūros švietimo ir administracijos baruose. Gaila, kad mūsų valdžia apie tai prisiminė po 5 gana nesėkmingų valdymo metų. Apie profesionalų egzistenciją Vakaruose Vilniaus vadai gerai žinojo nepriklausomybės atstatymo pradžioje, bet jais nepasinaudojo. Pats prezidentas laike vienos savo kelionės į S. Ameriką kategoriškai pareiškė, kad išeiviai lietuviai negali būti ministrais, nes nepažįsta šalies padėties. Geriausiai atveju, jis galėtų būti pagalbinkais. Toks prezidento pareiškimas nevienam užsienio lietuviui atėmė upą važiuoti padirbėti į Tėvynę.

Po 5 metų, matyti, tie patys vadai suprato, kad jie nėra tokie gudrūs, kad pažinimo Lietuvos sąlygų neužtenka sėkmingam

valdymui. Priešingai, pripratimas prie krašto sąlygų, paveldėtų iš sovietinės okupacijos, neleidžia mūsų politikam suprasti, kad korupcija, melas ir netvarkinga biurokratija yra pagrindinės Lietuvos stagnacijos priežastys, be kurių pašalinimo joks didesnis šalies progresas nebus įmanomas. Kiek mes užsienio lietuviui besistengtumėm padėti Lietuvai, mūsų pastangos bus beveik tuščios, kol Lietuvoj viešpataus netvarka ir korupcija. Jas gi gali ir privalo pašalinti mūsų valdžia. Tam nereikia aukštos Vakarų erudicijos. Užtenka administruoti šalį su kuo mažesniu biurokratų skaičium, su griežta drausme, teisingumu ir kompetencija. A. Brazauskui ir A. Slezevičiui ne tiek trūksta vakarietiško išsismokslinimo, kiek

noru ir ryžto rimtai valdyti. Tad ir pradėkite nuo Jūsų pačių! Užsienio lietuvių entuziazmas važiuoti į Lietuvą padėti yra atvėsęs kaip tik dėl Vilniaus valdžios nekompetetingumo ar nenoro įvesti tvarką mūsų krašte. Kiek žinau, Lietuvos valdžiai prieš 3 metus buvo pasiūlyta perorganizuoti sveikatos apsaugos tarnybą per 6 mėnesius. Valdžia pasirinko kitą kelią: nieko nedaryti... Gal jau pavargo mūsų vadai beklaidžiodami po tamsią girią. Gal dabar jie iš tikrųjų norėtų užsienio lietuvių pagalbos. Daleisim, kad taip yra.

Visgi čia neužtenka emociingo kvietimo. Privalu tokią akciją praveisti organizuotai. Vilniaus valdžia turėtų sudaryti sąrašą kokių profesionalų jai ar kitoms krašto institucijom trūksta, kokios būtų apgyvendimo sąlygos. Min.pirmininkas neturėtų galvoti,

kad perskaityt jo gražų kvietimą, užsienio lietuvačiai skubės važiuoti į Vilnių ir tada vaikščios po įstaigas ir universitetus ieškodami, kam jie galėtų būti naudingi. Darbo susitarimas privalo būti prieš kandidatui vykstant dirbti. Savanoris turi žinoti kur jis sustos nuvykęs į Lietuvą, kokį darbą ten turės. Be šitų, Vakaruose visiem suprantamų, rekvizitų p. Slezevičiaus kvietimas bus garsas tyruose.

Gera, kad ir vėlyva mintis įtraukti užsienio lietuvius į šalies atstatymo darbą, turi būti realizuota pagal tam tikrą planą, o ne šiaip sau. Ministras kreipiasi tik į jaunąją kartą. Ar Lietuvai svarbiau atvykusių amžius, ar jų žinios? Užsienio profesionalai dirba ir kartu gilina savo žinias per spaudą, seminarus, suvažiavimus. Gali būti, kad net išėję į pensiją jie žino daugiau negu ka tik baigę universitetą. Gal čia p. Slezevičius kiek bus apsirikęs. Kviesti vertėjo geriausiai kvalifikuotus nežiūrint jų amžiaus.

Apie užsienio lietuvių intelektualo panaudojimą jau seniai buvo rašoma išeivių spaudoje. Buvo kartu minima, kaip tokią akciją įgyvendinti. Atrodo, kad Lietuvos vadai mūsų spaudos neseka. Jei jie siekia bendradarbiavimo, reikėtų išgirsti ir išeivijos spaudos žodį. Kitaip pradėdame ne nuo to galo. Dėl to lyg tai nuosirdus p. Slezevičiaus kvietimas gali nesurasti atgarsio.

Lietuvių kalbos kelias į kasdienį gyvenimą: šalininkai ir priešininkai

Valstybinės kalbos įtvirtinimas, svetimkalbiai užrašai vitrinose, mažumų brūdėjimai, Seimo atstovų išpratymas iš posėdžių, nepatenkintųjų skundai užsieniui - visa tai Lietuvoje buvo jau prieš septynis dešimtmečius.

Užsienio spauda stebėjosi

Trečiojo dešimtmečio spauda citavo Londono „The Times“ žurnalisto, 1924-aisiais keliavusio po Baltijos valstybes, išpuodžiū iš Šiaulių: „Čia, matyt, neveikia įstatymas dėl svetimų kalbų, ir tas netvarkingas būdelių ir krautuvių rinkinys skersai ir išilgai išrašytas nelietuviškai“. Laikraščiai piktingai, kad Kaišiadoryse tik tokie lietuviški užrašai: „pardavimas jėvei ir milta“, „Iėjimas į siuvėją“. Utenos elektros bendrovės „Šviesa“ abonementų knygutės buvo „dvikalbės“ - rusų ir sudarkyta lietuvių kalba (Saulis Skirius“, t.y. Šiaulių skyrius, Romanovskis, t.y. Ramanauskas), o viršelis dar ir žydų kalba...

Tai buvo nepriimtina iškaimų atsikėlusiams naujakuriams, kalbėjusiems tik lietuviškai. Ne vienas jų buvo kovojęs frontuose už Nepriklausomybę, įstojęs į Saulių sąjungą ar kitas patriotines organizacijas. Atidarius naujas mokyklas ir Kauno universitetą, laikraščiai klausė: „Ar girdėtas daiktas, kad žmogus, išgyvenęs kurioj šaly penkerius šešerius metus, neišmokyti nė vienos šalies kalbos žodžio?“ ir piktingai „per dideliu svetimų kalbų vartojimu iškabose(...), kai mažumų teisės suprantamos kaip teisės skautai, valdyti ir išnaudoti didžiumą“ („Trimitas“).

Iškabų teplojimo byla

Drastiškai imta vyti nelietuviškus užrašus iš vitrinų ir iškabų. Jas paprasčiausiai užmurdavo. Susirinkdavo vėl vakarą būrelis studentų, gimnazistų ar kokios organizacijos narių,

Vytautas Kazukauskas

pasiskirstydavo gatvės puses ir tamsiais dažais užtepavo nelietuviškus iškabų žodžius.

Būdavo, kad iškabų murzintojai pakliūdavo į teismą. Jų ginti be užmokesčio stodavo žymūs advokatai. Tokia byla nuskambėjusi 1924-ųjų sausio mėnesį, kai advokatu Stasiui Šilingui, buvusiam Valstybės tarybos prezidentu, o vėliau Seimo nariui, „teismas tūlam laikui užgynęs advokato praktiką už tai, kad jis nelietuvių kalba rašytų iškabų teplojimo byloje teisme viešai pareiškęs, būk tai kai kada esą gerai įstatymų neklausyti“.

1924-ųjų liepą oficioze „Lietuva“ žmonės perskaitė Kauno miesto ir apskrities viršininko Morkaus paskelbtą „Privalomą įsakymą Nr. 25“, kuriuo „viešai išstatyti(...) įvairias iškabas, parašus ir skelbimus (...) leidžiama tikrai valstybės kalba“. Užsieniečių iškabose šalia lietuvių kalbos naudoti svetimą galima tik „gavus Apskrities viršininko leidimą“. Uždrausta teplioti iškabas.

Įsakymas buvo griežtas: per 3 mėnesius pataisyti iškabas arba areštas ligi 1 mėnesio ar pinigine bausia iki 1000 litų (tų dienų litas turėjo vertę: „Metropolio“ restoranas „Lietuvoje“ skelbėsi, kad 3 patiekalų pietūs kaštuoja 2 litus ir 60 centų!).

Įsakymo 2 punktą leido „iškabas kiemuose, ant sienų ir durų, neišeinančių į gatvę“, šalia valstybinės rašyti ir kitomis kalbomis.

Mažumų protestai, skundai

Laikraščiai ėmė skelbti, kaip taisoma iškabų kalba: Gelžkelių valdyba davė parėdymą ištaisyti neteisingai užrašytus 19 stočių pavadinimus. Tada ir pasirodė šiandieniniai Dotnuvos, Kaišiadorių, Linkuvos, Obelių, Pagėgių, Utenos ir kt. stočių užrašymai. Miestuose ir

miesteliuose į talką buvo pakviesti mokytojai, studentai, vyresniųjų klasių gimnazistai ir dailininkai.

Tačiau nemaža savininkų šoko protestuoti, esą tai „mažumų persekiojimas“, pateikė paklausimą vidaus reikalų ministrui, išpuė žinią užsienio spaudoje. P. Klimas rašė, kad nepatikliai į Lietuvą žiūrėjusiose Europos valstybėse, kurias dėl lenkų mažumos savaip nuteikdavo ir Lenkija, tik ir buvo laukiama pranešimų, esą Lietuvoje pažeidžiamos žmogaus ir piliečio teisės! „Nepasiduodami tokiai jėgos diplomatijai, - rašė Vasario 16-tosios Akto signataras P. Klimas, - mes puosmėms gryna sąžine, gindamiesi visomis priemonėmis“.

Prekeiviai ir verslininkai neva mažumų vardu įteikė skundą netgi Tautų Sąjungai, kaltindami Lietuvą laužant 1922 metų gegužės 12 dieną pasirašytą Mažumų deklaraciją. Vyriausybė pavėdė Vaclovui Sidzikauskui, pasirašiusiam šią deklaraciją ir gerai žinančiam juridinę ir faktinę situaciją, ginti Lietuvos pozicijas. V. Sidzikauskas pasakojo: „Tautų Sąjungos taryba tą skundą svarstė 1924 metų liepos mėnesį (...), aš daviau tarybai visus reikiamus paaiškinimus. Klausimas buvo iš tarybos dienotvarkės išbrauktas“.

Ginčai dėl švenčių

Tačiau reikalas tuo nesibaigė. Spalio 3 dieną Seimui teko svarstyti mažumų interpelaciją dėl kitų kalbų iškabose uždraudimo. O spalio 7-ąją, svarstant „Švenčių įstatymą“, kuriuo uždraudžiama šventadieniais, „dirbti pramonės, prekybos, žemės ir miško ūkio darbus, bildesiu ardančius švenčių ramumą (...), pardavinėti svaiginamus gėrimus ir gerti juos gėralų parduotuvėse“, mažumų „atstovai Seime, kaip rašė „Trimitas“, - pakėlė didelį triukšmą, kuris net privedė prie to, kad atstovui Robinsonui už triukšmo kėlimą uždraudė dalyvauti dviejuose posėdžiuose“.

Profesorius Mykolas Romeris

savo dienoraštyje sakė: „Kalbamuoju įstatymu turi būti įvestas vadinamasis anglų sekmadienis, švenčiamas Anglijos ir Amerikos pavyzdžiu, kuriuo jau pasekė jaunosios valstybės - Lenkija ir Latvija“. M. Romero nuomone, parduotuvių uždarymas ypatingomis progomis tada apskritai buvo susikaupimo ženklas: kai tų metų gruodžio 5-ąją kanauninkas Juozas Tumas dvi valandas vedė gedulingas eitynes nuo Kauno geležinkelio stoties iki Katedros su parvežtais Kazimiero Būgos palaikais, „pakeliui parduotuvės gedulo dėlei buvo uždarytos“.

„Švenčių įstatymas“, beje, Seimo svarstytas visus 1924 metus, buvo priimtas lapkričio 18 dieną. Išvakarėse, lapkričio 17-ąją, įvyko tada neįprastas daugumos Kauno parduotuvių streikas. M. Romeris pasakoja: „Šiandien popietinėmis valandomis visame mieste buvo uždarytos žydų parduotuvės. Tai buvo protestas prieš svarstomą Seime įstatymą dėl švenčių, kuriuo numatoma uždrausti prekybą sekmadieniais ir švenčių dienomis (...). Atrodo, kad vyriausybė nori už tai nubausiti žydų parduotuves. Buvo surašinėjami protokolai“.

Spauda nurodė dar vieną streiko priežastį. „Trimitas“ rašė: „Prekybininkai streikavo dar ir protestuodami prieš įvedimą kvitų knygių, iš kurių būtų matyti, kiek turėjo įplaukų, kad galima būtų teisingai paimti apyvartos ir pelno mokesčių...“

Kauno karo komendantas majoras Vladas Brazilevičius veikė griežtai: nubaudė per 200 krautuvininkų, laikiusių uždaras krautuves, lapkričio 17 dieną. Pabaudos 250-500 litų arba atitinkamas terminas arešto“.

(L.R.)

Pasikalbėjimas su Prof. Irena Lukoševičienė

Kai daugelis nusivylę dabartinę sunkia Lietuvos ekonomine ir ypač dvasine padėtimi, kai neretai apie mūsų tautą visai nepelnytai išsprūsta nemaža nepalankių ir net skaudžių žodžių, Kanadoje gyvenanti, bet dažnai į gimtąjį kraštą važinėjanti ir jam daug jėgų, dėmesio ir laiko skirianti prof. Irena Lukoševičienė, kiek įstengdama, nesigaili sveikatos, lėšų ir pastangų gimtajai žemei. Ji sutiko atsakyti į kun. Kazimiero J. Ambraso „Tėviškės Aida“ bendradarbio tokius klausimus:

Profesorė Irena Lukoševičienė

1) „Dienovidyje“ pradėti spausdinti, o paskui ir atskiru leidiniu pasirodė Jūsų „Gyvenimo ciklai“. Kas paskatino imtis tokios temos, kuri tokia svarbi dabarčiai ir ypač ateičiai?

2) Ar negalvojate šios srities toliau gvildinti ir išleisti panašaus ar kitokio pobūdžio knygą?

3) Kokias temas ir svarbiausius klausimus Vytauto Didžiojo universitete ir Medicinos akademijoje labiausiai pabrėžiate, išryškinate? Ar klausytojai domisi šiais dalykais?

4) Jūsų veikla nesiriboja nei aukštosios mokyklos sienomis, nei spausdintu žodžiu? Ar galėtumėte bent keliais sakiniais atsakyti: ar pastebėjote savo dėstomų minčių konkretų atgarsį Lietuvos visuomenėje, mokslinėje veikloje ir gyvenime?

5) Atvažiuavus iš užsienio, aiškiau matyti lietuvių tarpusavio santykiai. Kaip vertina dabartinis inteligentas, darbininkas, tarnautojas dabatinį lietuvišką jaunimą - būsimąją tautos pamainą - ir kaip ji Jums atrodo?

1) „Dienovidyje“ šeimos metų pradžioje spausdinti septyni straipsniai šeimos evoliucijos klausimais pateko į spaudą visai atsitiktinai. Redaktorė Aldona Zemaitytė žinodama, kad man nėra svetima šeimos gyvenimo realybė, išvažiuojant iš Lietuvos 93 metų rudenį paprašė parašyti ką nors šeimos metų proga. Negalėdama nieko pažadėti, pasiūliau redaktorei pasinaudoti mano paskaitų konspektais anksčiau minėtu klausimu. Miela Aldona išsirinko kas atrodė tinkamiausia „Dienovidžio“ skaitytojams ir Lietuvai. Tuo būdu ir išvydo pasaulį tris metus Kauno Med. Akademijoje, o vėliau ir Vyt. Didž. Ute skaitytų paskaitų dalis.

Pasaulio Liet. Bendruomenės Valdybos vice-pirmininkė Svetimona reikalams - Milda Lenkauskienė pasirūpino tą medžią išleisti, kaip dovaną šeimos metų proga po pasaulį pasklidusioms ir nuo didesnių centrų nutolusioms bendruomenėms.

Kas paskatino šį klausimą liesti? Šeima ir šeimos gyvenimo kraitis, tai esminiai pagrindai žmogaus gyvenime. Kai pradėjau dirbti Kauno Med. Akademijoje Slaugos ir Medicinos fakultete, iš karto pajutau, kad visa eilė socialinės pagalbos dėsnių ir principų nepasiekia studentų sąmonės, jeigu jie nesupras ir nepažįs šeimos įtakos ir atsakomybės žmogaus gyvenimo eigoje. O liga užklumpa

žmogų įvairiuose gyvenimo etapuose ir jos pasekmės nesustoja tik prie ligonio. Sergantis žmogus būna ir tėvas, ir motina ir vaikai, ir įvairias kitas pareigas ir atsakomybes nešantis asmuo. Jeigu gydymasis ir slaugos personalas nemokės suprasti sergančiojo ir jo artimųjų išgyvenimų, ligos pasekmės žmogaus gyvenime gali būti pražūtingos. Troškimas priartinti gydymą personalą prie sergančio ir ligų kankinamo žmogaus, buvo mano paskaitų pagrindinis tikslas.

2) Šiuo metu yra paruoštas profesinės socialinės pagalbos principų ir metodų vadovėlis, kurį nutarė išleisti Prof. Soc. Rūpybos Centras prie Vyt. Didž. U-to. Tai daugiau pažintinio pobūdžio Prof. Soc. pagalbos metodų ir proceso pristatymas. Rankraštis jau paruoštas ir sureduaguotas ir turi būti perduotas spausdinimui.

Kita knygelė - tai „Ant mirties slenkščio“, kurioje paliečiami mirštančiųjų ir jų šeimų išgyvenimai ir galima pagalba. Kai 1990 metų rudenį pradėjau dirbti Kauno Med. Akad., atrodė, būvau viena iš pirmųjų, pradėjusi gvildinti mirties klausimą, kaip paskutinį gyvenimo žingsnį, mirštančiųjų ir jų šeimų poreikius, gedulo procesą, vaikų mirtį, savižudybės problemą ir kita. Šios knygelės tikslas supažindinti profesionalus ir visuomenę su mirties išgyvenimuose, galima ir reikalinga pagalba ir elementariais, lengvai suprantamais pagrindais išaiškinti mirties priėmimo kilnumą, gi, tai vienintelis išgyvenimas, kuriuo mes visi esame užtikrinti. Mūsų seneliai, proseneliai mokėjo iš gyvenimo išeiti oriai ir prasmingai.

Aplamai, yra daug gvildenamų klausimų mano profesinio darbo patirtyje, kuriuos galėčiau paliesti, bet tam reikia laiko ir lėšų. Pav. Kauno Med. Akademija kreipėsi į visą eilę finansinių institucijų dėl knygos „Ant Mirties Slenkščio“ išleidimo (Soros, Tautos Fond., JAV Liet. Fond. Kanados Liet. Fond.) Dėja, daugumai tai neatrodė pirmaujantis reikalas ir dėkingi esame Kanados Liet. Fondui bent dalinai parėmusiam šios knygos išleidimą.

3) Tiek Vytauto Didžiojo Universitete, tiek Kauno Medicinos Akademijoje dėsčiau be „Gyvenimo ciklų“ Profesinės pagalbos principus ir procesą, metodus, praktikos dėstymo metodiką ir pedagogiką. Savo paskaitose naudoju daug vaizdinių priemonių; seminaruose - konkrečių situacijų analizes, diskusijas ir žmoniškas individualias reakcijas. Profesinės soc. pagalbos pagrindu yra profesinio pagalbos ryšio išvystymas ir per tą profesinio ryšio panaudojimą padedama žmogui iširti jį užklupusią problemą. Pagalbos principai tai nėra nurodymai, ką daryti, bet bendraujant reikia išmokyti žmogų išklausti, individualiai suprasti, pajauti ir išreikšti, ką supratom, ką pajautėm; nenuteisti, bet pasitikėti žmogaus galiom, pripažinti žmogaus pasirinktą būdą problemos sprendime ir padėti susidaryti sąlygas situaciją keisti, save keisti, ieškoti išeičių.

Kaip matote, tai nauji būdai ir metodai Lietuvoje, palyginus su tuo, kaip buvo praktikuojama per visus 50 okupacijos metų. Dažnai paliečiant šiuos klausimus ir ruošiant studentus praktikai, kildavo įtampos ir baimė ir rūpestis, kaip prieiti prie žmonių, nes „mūsų žmonės apie tai nekalba“, „Čia asmeniškai reikalas“ - buvo kartojama. Man būdavo didžiausias džiaugsmas, kai žmonės, kalbėdami apie tai, būdavo ramūs, galėjo išreikšti savo rūpesčius ir ieškoti išeičių.

Nesutikau nesidominių, dauguma jautėsi praturtėję ne tik profesiniai, bet ir asmeniškai.

4) Tai ir yra didelis džiaugsmas, kad daug dėstytų principų ir teorijų jau konkretizuojasi. Kauno Med. Akad. įvedė soc. rūpybos ir slaugos katedrą. Soc. pagalbos kursai jau yra akademinis programų dalis ir dėstomi slaugos ir med. fakultetuose, taip pat vedami pasitobulinimo seminarai slaugos darbuotojams. Turiu pabrėžti, kad visas šis darbas atliekams jau tam pasiruošusių soc. darbo profesionalių, buvusių mano studentų, o dabar jau bakalauo ar magistrų laipsnio kolegijų!

Krakėse įsteigti savaitiniai vaikų globos nameliai gali būti pavyzdžiu kaip reikia dirbti su taip vadinamom „socialiom šeimom“, nenutraukiant ryšio su tėvais. Priešingai, panaudojant specialią metodiką, kad išvystytų pasitikėjimą ir norą keisti gyvenimą ir siekti normaliesnių sąlygų šeimai. Žinoma alkoholis ar vaikų skriaudimas - tai nėra problemos, kurios išnyksta rankos pamojimu. Bet vaikai jau gyvena normalesnį gyvenimą, kai kurios moterys renkasi ir ieško būdu, kaip nustoti girtauti, daug yra grįžę į tikėjimą, o vaikai džiaugiasi ir apgailėstauja, kad anksčiau nepažino, kas yra meilė ir laimė.

Neprigirdinčių vaikų Centras „Lingua“ Kaune per pusantų metų pasiekė tokio lygio, kad gali lygintis mokslu ir pavyzdžiu Vakarų institucijom. Veikia tėvų savitarpio

pagalbos grupė; išvystytos mokymo programos ir perduodamos tėvams darbu su vaiku namuose; naudojama muzikos ir meno terapija ir kitos modernios kompiuterizuotos programos. Personalas dirba profesinės grupės metodu vieni kitus papildydami (Team work). Labdara iš užsienio teikiama pagal planingus projektus; įsisteigė neprigirdinčių studentų draugija, o taip neseniai buvo tik svajonė, kad su negalia jaunuolis galėtų patekti universitetan.

Ši pavasari įsisteigė paliatyvios medicinos ir slaugos draugija, kurios tikslas sudaryti sąlygas ir išvystyti paslaugas, kad nepagydomi ir mirštantys ligoniai turėtų žmoniškas sąlygas, o slaugantieji išmokyti juos apsupti meile ir šiluma.

Smagu, kad šią visą iniciatyvą ir atsakomybę vysto ir neša Lietuvos žmonės. Vien tik šie keli pavyzdžiai duoda pagrindo tikėti ir pasitikėti Lietuvos žmogum.

5) Čia klausimas, kurį be gilnesnės analizės sunku atsakyti. Todėl reiškiau tik savo nuomonę ir asmenišką įspūdį. Aplamai, pas žmones jaučiasi nepasitikėjimas vieni kitais; atsiribojimas nuo vieni kitų ir apatijos dvasia. Gyvenime vyrauja materializmu pagrįsti prioritetai ir daugeliu atveju tai nusprendžia, kas verta, kas svarbu, ko siekti. Tai veikia jaunimo polėkius ir pasiduodama į lengvai pasiekiamą gerbūvį ir laimę. Jaučiama didelė amerikizmo įtaka kultūrinėse ir tradicinėse apraiškose. Bet tai, tikiu, praeinantis dalykai, nes tiek mokslo, tiek dvasinės bendruomenės ir jaunimo organizacijose dirba daug idealistų, kurie stengiasi perduoti idealizmo dvasią jų stiebiams orientacijai. Svarbu, kad mes pajęgtume sugrįžti į savo tautos kultūrinę šaknis ir tradicijas, kad pajustumė jų vertę ir prasmingumą ir nustotume vaikytis pigaus svetimųjų modernizmo ir to vadinamo „išsilaisvinimo iš mūsų dvasinio sustingimo“.

Irena K. Lukoševičienė

(Dėkojame už išsamius ir turiningus atsakymus. Linkime niekadus nenusivilti Lietuva ir kuo daugiau jai visokeriopai pagelbėti, skleisti teisingą nuomonę užsienyje apie ją.)
kun. K. J. Ambraso

Mafiją gimdo visuomenė

Sv. Tėvas kalbėdamas apie socialinį, o kartu ir dvasinį gyvenimą dergiantį mafijos reiškinių, sakė:

Mafiją gimto visuomenė, kuri nesugeba tinkamai įvertinti ir panaudoti savo turimo dvasinių vertybių lobyno. Dėl to, yra tik vienas veiksmingos kovos su mafija būdas: burti draugėn visus sveikas visuomenės jėgas, ryžtingai priešintis išsigimusioms viešojo gyvenimo normoms ir be kompromisų gyventi dorą, darbštų ir tiesų gyvenimą. Žinau, - sakė Popiežius, - kad sunku pralaužti isisėnėjusių papročių rėmus ir nugalėti baimę, tačiau kito būdo nėra.

„Tėviškės Aidai“ yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkite. Iš anksto prisiųskite prenumeratos mokesį, įrašykite „Tėviškės Aidus“ į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!

Kristaus kančios ženklai

Neseniai Viršuliškėse esančią Palaimintojo Jurgio Matulaičio parapijos koplyčią papuošė dailininko Vaido Kvašio padovanotos modernios stacijos. Šiuo dailininko gestu ypač džiaugiasi parapijos klebonas Medardas Čeponis. Anksčiau menininkai vengė, kad jų kūriniai puoštų bažnyčias, o jei taip ir atsitikdavo, dažniausiai būdavo nuslepiama autoriaus pavardė. Ir dabar bažnyčioms išigyti vertingų meno kūrinių nėra lengva, nes menas brangiai kainuoja. Nors parapijos namai ir koplyčia buvo pastatyti per 11 mėnesių, (1991 metų liepos 12 - Jurgio Matulaičio dieną - juos pašventino vyskupas Juozas Tunaitis), parapija dar tebestato ir bažnyčią. Jos statybai reikalingos didžiulės lėšos. Dauguma darbų atliekama iš tikinčiųjų aukų, padedant užsienio labdaringoms organizacijoms. Per trejus metus iškilo sienos, dabar jau dengiamas stogas. Pastatius bažnyčią, Vaido Kvašio stacijos bus perkeltos iš koplyčios į ją. Dailininkas sukūrė 14 stacijų. Pirmoji stotis - Kristus pas Pilotą, paskutinė - Kristaus palaidojimas. Kristaus kančią Kvašys perteikė suaižėjusios šaligatvio plytelės vaizdu.

Klebono M. Čeponio nuomone, šiuolaikinė Bažnyčia priima modernų meną, nes Lietuva turi puikių dailininkų, kurie, tikimės, dar įneš savo dalį į Bažnyčią.

„Lietuvos aidas“ pakalbino ir stacijų autorių, dailininką Vaidą Kvašį.

Kokią vietą tavo kūryboje užima bažnytinis menas?

Pačią svarbiausią. Todėl mano dienos bėga ne tuščiai.

Kokių savybių reikia menininkui, kad jis galėtų kurti bažnyčiai?

Pirmiausia tas žmogus turi būti tikintis. Ir sugebantis. Nebūtinai profesionalas, bet sugebantis. Juk ne kiekvienas dievdirbių buvo profesionalas, bet turėjo dvasią. Negerai, kai bažnyčiai kuriami darbai, atspindintys tik siuzetą. Bažnyčioje iš karto pamatai, ar menininkas yra dvasingas, ar ne. Kas iš to, kad yra kažin koks Kristus, jei jis ne Dievas. Pilnos parduotuvės užverstos Rūpintojėlių po 100 litų. Ar čia bažnytinis menas? Liaudiškas rūpintojėlis? Greičiau miesčioniškas.

Vis dėlto reikia kalbėti apie religinio ir švento meno atskyrimą. Kad nebūtų Bažnyčioje vaizduojama vien tik religinis siuzetas. Ir projektuoti bažnyčias turi tikintis architektai. Religinio meno kūrėjas turi būti praktikuojantis katalikas. Bet tai nereiškia, kad menininkas turi būti šventas žmogus. Jis toks pat žmogus, kaip visi. Galų gale ir patys šventieji kiek nuodėmių pridarė.

Ar mūsų tikinčioji visuomenė pajėgi suprasti šiuolaikišką ir modernų šventąjį meną?

Reikia jai padėti. Jeigu visą laiką kišim saldų peizažėlį arba praėjusių šimtmečių kopijas, tai nieko ir neišeis. Štai stacijų akcija. Paprastos moterėlių Katedros aikštėje priėjusios dėkojo. Šiuolaikinei bažnyčiai nereikia šampū. Yra mūsų laikas, mūsų laiko bažnyčią, mūsų laiko ir stacijos turi būti. Dabar reikia dar

Viljama Sudikienė

daugiau dvasios turėti negu praėjusiais amžiniais. Kančia yra kančia. Be abejo, mene reikalinga estetika. Kurdamas stacijas, norėjau užpilti tikro kraujo. Vaikas prasiskėlė lūpa, ir man kilo mintis dvi scenas - Prikalimą ir Kančią - padaryti kruvinas, su tikro kraujo lašais. Bet to kraujo atsisakiau. Kaip atrodo kruvina šaligatvio plyta? Lyg kam dantys būtų išmalti. Vietoj to pritaškiau rišamosios medžiagos, ir viskas sužaidė, ir aišku, kad čia kraujas. Kurdamas sceną „Kristus guodžia verkiandias moteris“ sumaisiau įvairių medžiagų ir išėjo tarsi blizgantys lašeliai. Ašaros. Paskutinei stacijai „Guldymas į grabą“ priskutau samanėlių Jos nesunyks ir spalvos nepakeis.

Buvau sumanęs ir penkioliktą staciją. Ant betono plokštės turėjo žaliuoti lopai žolės. Šios stacijos atsisakiau, nes akcija vyko per Didįjį Penktadienį, kai apie Priskelimą dar nesinori kalbėti. Bet kai stacijos gulėjo Katedros aikštėje, žmonės į tą vietą padėjo gėlių, žolynų. Suprato, kad lyg ir kažko trūksta, patys pratęsė mano darbą. Tą dieną net ir netikintis žmonės eidami pro šalį ir stabteldami prie stacijų perėjo Kristaus kryžiaus

kelią.

Vaidas dar sakė, labai seniai pajutęs, kad nori kurti religinį meną. Kai metė restauratoriaus darbą, sukūrė grafikos ciklą „Vilniaus Kalvarijos“. Kartu su seserimi keramike Jolanta Kvašyte plėtoja vieną temą. Dar 1982 metais padarė du bareljefus Kauno kunigų seminarijai. Dviejose nišose įkomponuotos 5 metrų aukščio ir 2,5 metro pločio scenos: „Kristus planuna mokinius kojas“ ir „Išvaymas iš bažnyčios“. Taip pat yra sukūręs grafikos ciklą „Jėzaus kūdikystė“. 12 ciklo „Juosta“ kūrinių vaizduoja svarbiausius kiekvieno metų mėnesio šventuosius. Net ir pasaulietiniai jo darbai - prancūziškasis ciklas, sukurtas po kelionės į Paryžių, šliejasi prie religijos: atskleidžiamas Vakarų dvasios nuopolis, tarsi klausiamas - tai kur mes einame?

Biblija Vaidas skaito nedažnai, tik tada, kai kuria religinius darbus - ieško naujų detalių ir simbolių. Tais simboliais ir nori kalbėti. Galima gėrėtis Vaido kompozicijomis, bet jei nori jo darbus suvokti, turi šifruoti tą simbolių kalbą, nagrinėti, tarsi rebusą spręsti. Tačiau čia ir slypi didžiausias džiaugsmas - kad gali surasti ir atspėti, kas norėta pasakyti.

„L.A.“

„Partizanės“ - filmas apie penkias Lietuvos moteris

Pasakojimu apie penkias kilnias ir stiprias dvasios moteris partizanes režisierius Edmundas Zubavičius užbaigė Lietuvos pasipriešinimo sąjūdžiui skirtą trijų filmų ciklą.

Naujasis filmas, pavadintas „Partizanės“, supažindina žiūrovus su Joana Dijokaite, Antanina Jasiulyte, ukrainietės ir lietuvių dukra Nina Nausėdaitė, ilgaisiais, net penkiolika metų lageriuose iškentėjusia Jadvyga Žardinskaite ir neseniai mirusia, iš senos knygnešij šeimos kilusia medicinos seserimi Marija Ziliūte.

„Tai - labai gražios moterys“, - sako režisierius. Nė viena jų nieko neišdavė, nors buvo žiauriai kankinamos.

Ir apie savo kovą už Tėvynės laisvę su kitais Lietuvos partizanaus, apie savo lemtį jos pasakoja ramiai dėstydamas faktus, be jokių pretenzijų į heroizimą. Moterų apsisprendimas išeiti į mišką buvo jų moralės norma.

„Apie save negalvoju, vis meldžiausi, prašydavau Švenčiausiosios Mergelės Marijos pagalbos, kad iškentėčiau, kad nieko neišduočiau“, - prisimena

filmo kadruose viena iš partizanų.

Visos šios moterys partizanės, sako režisierius, įvairiu metu buvo susijusios su Lietuvos kovų sąjūdžio prezidiumo pirmininku Jonu Zemaičiu: jį slaugė, mirus žmonai, rūpinosi sūnumi Laimučiu.

Sukūręs du pirmuosius sumanyto ciklo filmus - apie Pietų Lietuvos partizanus ir Adolfą Ramanauską - Vanagą („Partizanai“) bei Rytų ir Šiaurės Lietuvos partizanus („Gyvenimas mirties rate“), režisierius Edmundas Zubavičius planavo atkurti ekrane ir Jono Zemaičio gyvenimą, tačiau kai šios temos ėmėsi kiti autoriai, gimė jo pasakojimas apie Kęstučio apygardos partizanes, kovojusias kartu su Jonu Zemaičiu.

Naujajame filme apie moteris partizanas kalba ir šio dramatiško istorinio laikotarpio tyrinėtoja, knygos „Ešelono sesės“ autorė Nijolė Gaškaitė.

E.Zubavičiaus dokumentinis filmas „Partizanės“ sukurtas Lietuvos televizijos filmų studijoje. Birželio 14-ąją - Gedulo ir vilties dieną įvyko jo premjera.

„L.R.“

Maironio „Pavasario balsams“ - 100

Pačiame Lietuvos pakrastyje, buvusioje Radvilų tvirtovėje, gynusioje lietuvius nuo šiaurinių kaimynų puldinėjimo, gražiai paminėtos pirmojo Maironio eilėraščių rinkinio „Pavasario balsai“ 100-osios pasirodymo metinės. Šia proga į Biržus susirinko per 350 maironiečių su savo mokytojais-globėjais iš 21 Lietuvos miesto ir rajono.

Keturiose Biržų miesto vidurinėse mokyklose vyko Maironio kūrybos skaitymai bei

vaidinimai, o vakare visi susirinko į „Atžalyno“ vidurinę mokyklą. Jos šeimininkai svečiams dovanuoja nuostabų „Balto vakaro“ (kokia graži metafora - mat, Maironis pasirašinėjo Balto Senelio slapyvardžiu!) koncertą.

Antrąją suvažiavimo dieną Panevėžio vyskupijos kancleris monsinjoras Juozas Juodelis pilnutėlėje Biržų miesto šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje aukėjo šv. Mišias Maironiui. Po to didžiojo lietuvių tautos dainiaus eiles skaitė

MEILĖ GYVYBEI

Zmogaus gyvybė - Dievo dovana: ji turi būti gerbiama ir puoselėjama nuo pat prasidėjimo momento iki paskutinio atodūsis. Tačiau statistika apie abortus - negimusius gyvybės žudymą ir apie eutanaziją - prie mirties slenksčio atsidūrusių nepagydomų ligonių numerinimą, kad ir jiems patiems prašant, liudija, kiek mažai pagarbos gyvybei rodoma šiandieniniame pasaulyje. Italijos katalikų dienraštis „Avvenire“ spausdina pasakojimą apie šveicarą gydytoją Peter Zuber, savo namus pavertusį mirštančiųjų prieglauda. Viskas prasidėjo, kai jį prieš kelioliką metų kreipėsi plaučių vėžiu sergantis jaunuolis, prašydamas leisti numirti jo namuose, nes jokiū būdu nesutiko eiti į ligoninę. Dvi savaites jaunuolis išgyveno gydytojo namuose, kas kart dėkodamas už atgautą dvasios ramybę. Gydytojo Zuber namuose rado prieglobstį ne vienas atstumtas ir kenčiantis žmogus, ne vienas iš čia iškeliavo ir į amžinybę, bent paskutiniaisiais gyvenimo momentais suvokęs savo žmogiškąjį orumą bei įprasminęs savo kančią ir mirtį. Vėliau gydytojui Zuber ir jo žmonai kilo mintis įsteigti mirštančiųjų namus - kur galėtų būti slaugomi nepagydomai sergantys ligoniai. Su Berno kantonofinansine parama, šie namai jau už metų galės priimti pirmuosius pacientus. Gydytojo žmona Heidi pasakoja, jog nemažai telefono skambučių sulaukia iš nepagydomų ligonių, prašančių pagalbos ir pasiryžusių griebtis eutanazijos, kaip vienintelės išeities. Tada lieka vienintelė išeitis - bandyti ligonį atkalbėti nuo pasiryžimo pirma laiko atsisveikinti su gyvenimu bei pasiūlyti konkrečią pagalbą. Šitai verčia daryti meilę žmogui ir meilę gyvybei, - sako ponia Heidi.

Lietuvių Radijo Tarnyba Vatikane

V. Landsbergis ir A. Svarinskas mato pavojų

Petras Dargis

Netoli Tauragės monsinjoras A. Svarinskas pašventino paminklinį akmenį pokario metais nužudytiems partizanams D. Knatauskaitėi, V. Gudavičiui ir A. Kundrotui, kurie, liudininkų teigimu, žuvo vienoje sodyboje, nepriėmę sovietinės kariuomenės pasiūlymo pasiduoti.

Iškilmėse dalyvavęs Seimo narys, opozicijos lyderis V. Landsbergis kalbėjo, kad kova už Lietuvos nepriklausomybę ir jos įtvirtinimą dar nebaigta, nes jos tyko daug išorės ir vidaus pavojų. A. Svarinskas kaip vieną iš svarbiausių vidaus pavojų minėjo susilpnėjusį žmonių tikėjimą Dievu ir vilties praradimą. Vokietijoje jo klausė, kiek Lietuvoje yra katalikų ir netikėję, kad jų čia galėtų būti 70-80 procentų. Jeigu jų būtų tiek, vokiečių manymu, Lietuvoje dabar nebūtų tokia situacija.

„L.R.“

aktorius Ramūnas Abukevičius, o giesmės giedotojas garsusis Kauno filharmonijos choras, vadovaujamas Petro Bingelio. Į namus šio gražaus sambūrio dalyviai išsikirstė nutarę vasarą stovyklauti Punske, bendrauti su vietos lietuviais ir rinkti tautosaką bei paminėti liepos šėstąją - Karaliaus Mindaugo karūnavimo dieną. Justinas Lapinskas - „E.L.“

Atsisveikinant su parapijos ⁶ choro vadovu Petru Morkūnu

Pobūvio jubilantas P. Morkūnas priima dovanėlę iš Karių Veteranų Ramovės pirmininko Vl. Bosikio. Foto: J. Vaičiaus

Sių metų liepos pirmos dienos 5-tą val. vakare į Lietuvos Namus, Errol St., North Melbourne susirinko apie 40 žmonių, daugiausia parapijos choro chirstai, atšvęsti per daugelį metų įprastą paprotį - savo chorvedžio ir vadovo gerbiamo Petro Mokūno vardines, o taip pat ir su juo atsisveikinti, nes mūsų mielasis vadovas, kuris vadovavo parapijos chorui daug, daug metų, nutarė pasitraukti iš šių pareigų, bet pasižadėjo likti chore, kaip choristas. Tas mums suteikė didelį džiaugsmą, nes tai reiškia, kad mes jo dar visai nepraradome. O, garbingas chorvedžio pareigas ir lazdelę perdavė mūsų mielajai vargonininkei Zitai Prašmutaitei.

Susėdus prie gražiai papuoštų stalų, parapijos choro valdybos sekretorius Vincas Lazauskas pakvietė garbingą svečių kun. dr. Pr. Dauknį sukalbėti maldą ir palaiminti stalus. Po to sekė vaišės, kurias skaniai paruošė Katalikių Moterų draugijos narės, vadovaujancios H. Statkuvienės. Po vakarienės, parapijos choro Valdybos pirmininkas E. Sidlauskas pasveikino P. Morkūną su vardinėmis, o atsisveikinimo žodžiais visų parapijos choristų bei valdybos vardu padėjo jam už įdėtą darbą, laiką, rūpestingumą ir kantrybę, vadovaujant tiek daug

metų parapijos chorui. Valdybos ir choristų vardu įteikė pinigine dovanėlę.

Melb. Liet. Katalikių Moterų draugijos pirmininkė H. Statkuvienė labai gražiais žodžiais pasveikino P. Morkūną ir įteikė jam dovanėlę.

Po to sveikino lietuvių Karių Ramovės pirmininkas Vladas Bosikis ir įteikė dovanėlę.

Toliau, parapijos choro sekretorius V. Lazauskas pakvietė kun. dr. Pr. Dauknį tarti žodį, kuris savo kalboje apibūdino Petro Morkūno aukštą, spinduliojančią asmenybę ir parapijos vardu įteikė jam dovanėlę.

Birutė Kymantienė, nuoširdžiausiais žodžiais sveikino P. Morkūną vardinį proga ir atsisveikinimo žodyje pasakė kad įkvėpimą dainuoti ji gavo nuo tėvelių, jos mamytė buvo viena iš pirmųjų parapijos choro choristų, o taip pat ir Birutė savo dainavimo karjerą pradėjo parapijos chore.

Pabaigai, pats Petras Morkūnas pasisakė, kad čia Australijoje turėjęs labai linksmą gyvenimą su daina ir giesme, bet dabar jaučia, kad jau laikas perleisti vadovybę jaunoms jėgoms.

Prieš pabaigą oficialios dalies sužinojus, kad mūsų nauja vadovė Zita švenčia savo gimtadienį, choristė M. Sidlauskienė pasveikino

ją choro vardu ir įteikė bonką šampano. Z. Prašmutaitei ir P. Morkūnui visi sugiedojo ilgiausių metų.

Sekė įdomi meninė programa, kurią ta proga krupščiai paruošė ir išpildė B. Kymantienė su dukrytėmis Raminta ir Gražina. Raminta Kymantaitė paskambino „Motulė Mano“ ir Gražina Kymantaitė paskambino - „Kai skautukės išžygiuoja“, „Indėnų laužas“ ir „Zemė kėlė žolę“. Birutė padainavo solo 3 dainas - „Brangiausia šalis - Lietuva“ Irenos Vakarytės žodžiai, M.K. Klajūno muzika. „Svajonių Vakare“, Edvardo Sidlausko žodžiai ir „Nemunas Atves“. Mamytė su dukrytėmis padainavo: „Lietuva - tai gražiai, gražiai mane augino“, „Zemė kėlė žolę“ - liaudies dainelė ir

„Zemėj Lietuvos“. Pasveikinimas: Aleluja! ir Valio Parapijos chorui Valio! Didelis aciu mamytei ir dukrytėms už tokią įdomią ir gražiai atliktą programą.

Bet tuo dar vakaras nesibaigė - svečiai vaišinosi kavute ir skaniais pyragais, kuriuos iškepė ir tam vakarui paaukojo mūsų mielos choristės. Aciu joms.

Vakarą gerai ir tvarkingai pravedė parapijos choro valdybos sekretorius Vincas Lazauskas. Maloniai praleidę vakarą, svečiai geroje nuotaikoje skirstėsi į namus.

Mūsų buvusiam vadovui Petriui Mokūnui ir poniai, naujoji vadovė Z. Prašmutaitė, choro valdyba ir choristai linki daug ilgų ir laimingų metų.

Marytė Sidlauskienė

Nauja choro vadovė, Zita Prašmutaitė priima choristų dovaną iš Marytės Sidlauskienės. Foto A.J. ankevičiaus

Padėka

LKM Draugijai Melbourne, vad. H. Statkuvienei, tariame nuoširdų aciu už gražiai papuoštus stalus ir skaniai pagamintas vaišes per parapijos choro pobūvį - dirigento Petro Morkūno vardines ir atsisveikinimą.

Sirdingai dėkojame už skanias pyragus choristėms M. Birštonienei, J. Mičiulienei, Samsonienei, J. Jankevičienei, B. Petruševičienei ir Z. Prašmutaitei. Didis aciu J. Vaitkui už pyragą ir įdėtą darbą pobūvio paruošime.

Parapijos Choro valdyba

LB Krašto valdybos išdininkas J. Vaitiekūnas moka čekiu Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos valdybos narėms už 39 labdaros siuntinius skirtus ligoninėms ir daktarams, atsiųstus iš Canberros per R. Mauragiene ir dr. A. Stepaną.

Geelong Lietuvių chorinės veiklos 40-čio ir „Vilties“ choro penkmečio koncertas!

S.m. liepos 22 dieną, šeštadienį, 2.30 p.p. Lietuvių Bendruomenės Namuose (128 Douro St. North Geelong) įvyks jungtinis choro „Viltis“ ir Melbourne „Gintaro“ jaunimo grupės koncertas. Choristai pasiruošę jus linksminti dviejų dalių programa, kurioje ne tik girdėsite naujų dainų ir solistų Julijų Lipsį, bet ir matysite naujų šokių. Jaunas kompozitorius - gitaristas Martynas Valys atliks keletą improvizacijų lietuvių liaudies dainų temomis.

Jaunimo grupės šokių vadovė Dalia Antanaitienė, daininkų grupės vadovė Dana Levickienė. Akompanuoja Jan Henderson, (Nukelta į 8-tą psl.)

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Lietuvos Valstybės naujoji šventė - karaliaus Mindaugo karūnacija - atžymėta iškilmingomis pamaldomis Svč. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje liepos 9 d. Procesijos lietuviškų ornamentų kryžių nešė Dievo berniukas Rimas Statkus, sekė kunigas su skaitytojais, organizacijų vėliavos. Choras įeinančius pasitiko galinga giesmė „Apsaugok Aukščiausiais tą mylimą šalį“. Choras giedojau aukštai prie didžiųjų vargonų, kuriais grojo Zita Prašmutaitė, dirigavo Petras Morkūnas. Solistas Jurgis Rubas gražiabalsiu baritonu atliko Bethoveno „Sanctus“. Choras sekė nauja giesmė „O, Viešpatie, parodyk kelią“ - žodžiai Irenos Vakarytės, muzika Mečio Kymanto. Liturginius skaitymus atliko Kęstutis Lynikas - Lietuvos Garbės

Konsulas. Tikinčiųjų malda pateikė Juozas Keblys. Aukos prie altoriaus atnešė ALK Federacijos pirmininkas Edvardas Sidlauskas su žmona Maryte. Kun. Pr. Dauknyse tarė šventei skirtą žodį. Pamaldose dalyvavo 180 žmonių ir jas baigėme „Lietuvos Himnu“. Po pamaldų ir popietį iškilmingas minėjimas vyko Lietuvių Namuose koncertų salėje, suruoštas ALB naujosios Apylinkės valdybos, kurį pravedė pirmininkas Dr. Kazimieras Zdanis. Tai buvo reto grožio programa!

Juozas Seliokas mirė liepos 3 d. Giliame liūdesyje liko žmona p. Teklė Seliokienė. Rožančius kalbėtas Tobin laidotuvių koplyčioje. Laidotuvių šv. Mišios vyko liepos 11 d. Svč. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje ir palydėtas į Fawkner kapines.

Juozas Bratiška po sunkios operacijos St. Vincent ligoninėje. Jam suteikti Ligonių Sakramentai.

Kazimieras Vešietas - paraližuotas, nebekalba, suteikti jam visi Ligonių Sakramentai, gyvena tolimame Watsonia priemiestyje. Ačiū Stasiui Raštučiui, kuris nuvežė kunigą pas ligonį sunkiai surandamą priemiesčio kalvose.

Aukos Australijos Lietuvių Fondui

Per mūsų įgaliojimą Geelonge A.Obeliūnaitė gauta: A.A. Mėtai Buckienei mirus, vietoj gėlių aukojo \$25 V.Salovėjus (265), po \$20 Geelonge Apylinkės Valdyba (870), F.ir M.Andriukoniai (220), L.ir S.Bungardai (285), J.Manikauskas (455), F.ir A.Bandzai (155) ir O.Srėderis (435), po \$15 B.Malojė ir asmuo nežinomas, po \$10 V.Aukštėjus (410), M.Anskaitis (15), V.ir E.Bindokai (150), A.ir O.Gvidišiai (195), E.Meitienė (70), A.Mykolaitienė (35), P.Paprockas (40), A.Obeliūnas (1100), L.Petrusevičienė (55), K.Starinskas (235) ir O.Zylė, po \$5 V.Cerakavičius (345), B.Grufas (55), A.Jančiauskienė (175), S.Karpalavičienė (160), R.Saldukas (50), A.ir A.Zvirbliai (195), asmuo nežinomas, I.Luscombe (25) ir R.Skerienė (170).

Nuosirdus ačiū už aukas.

Vincas Ališauskas, AL Fondo išdin.

A. † A. Juozui Seliokui

mirus, liūdesio ir skausmo valandoje žmoną Teklę Seliokienę ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

ALK Federacija, „Tėviškės Aidų“ redakcija, administracija ir darbuotojai

A. † A. Juozui Seliokui

mirus, ilgametę narę Teklę, Didžių šeimą ir visus artimuosius, netekus mylimo vyro, dėdės ir senelio, nuoširdžiai užjaučia.

Melbourno Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos narės

PADEKA

Mielai švogerkai, Mėtai Buckienei mirus 1995-6-25, turiu išreikšti gilią padėką visiems, kurie dalyvavo laidotuvių apeigose, išreikšk užuojautą, gėlių vietoj aukojusiems Australijos Lietuvių Fondui, Mėtos prisiminimui. Laidotuvių metu jautrias kalbas pasakiusiems: Stasei Lipšienei - Geelongo Lietuvių Bendruomenės vardu, Cilei Vaicekauskenei - Moterų Draugijos vardu.

Sermonys vyko Geelongo Bendruomenės Namuose. Pietus paruošė Bendruomenės Moterų draugijos narės.

Niekada neužmiršime Mėtos, ilgametės narės.

Ačiū abiem Obeliūnams (seniorams) ir mano dukrai, Lilly Obeliūnienei, kurie daug padėjo surengiant šermonis.

Dar syki širdingai visiems dėkoju.

Otto Schrederis

TREMTINIŲ GRĮŽIMO FONDAS

Gerbiamas Ponas Vladas Bosikis, Tremtinių Grįžimo Fondo valdybos vardu nuoširdžiai dėkoju Jums ir Melbourno Lietuvių Karių Veteranų sąjungos „Ramovė“ nariams už 1.204 (vieną tūkstantį du šimtus keturis) Australijos dolerių auką.

Jūsų atka prisidės prie paskutinio Sibiro tremtinių prieglobsčio Vilniuje, Meškeriojų gt. Nr. 22 remonto ir įrengimo.

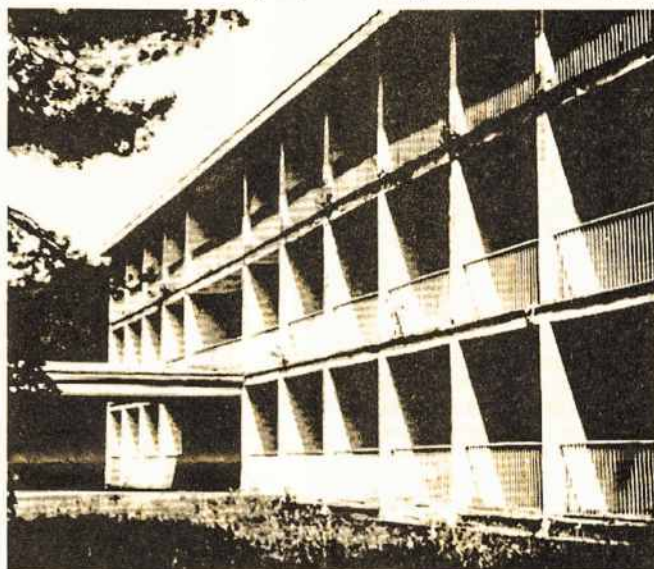
Mes ėmėmės šio darbo norėdami, kad daugiausia nuskriausti ir pažeminti Lietuvos žmonės bent paskutinius savo gyvenimo metus ar mėnesius galėtų

žmoniškomis buities sąlygomis tarp savo likimo brolių ir seserų, pagyventi ramiai. Kad nors savo gyvenimo saulėlydyje, žmonės atidavę savo jaunystę ir sveikatą, kovai prieš sovietinius okupantus pajustų, kad jeigu jų likimui abejinga Valstybė, tai dar yra gerų žmonių kurie, kiek galėdami, palengvins jų sunkią dalį.

Ačiū Jums! Tepadedu Jums Dievas visuose geruose Jūsų darbuose.

Su dėkingumu -

Vytautas Cinauskas
Tremtinių Grįžimo Fondo
valdybos pirmininkas - Vilnius

Tremtinių Namai - Vilnius, Meškeriojų gatvė 22.

Melbourno Apylinkės valdybos pranešimas

Melbourno Apylinkės valdyba nutarė, kad gal būtų naudinga Viktorijos Lietuvių bendruomenėi paskirti tarpininką-ryšininą lietuviams turintiems sunkumų valdiškuose ar asmeniškuose kasdieniniuose reikaluose.

Apylinkės Valdyba supranta, kad tam tikra dalis bendruomenės sensta ir dėl įvairių priežasčių susiduria su sunkumais, dėl kurių reikalingas patarnavimas dažnai surištas su nemažom išlaidom.

Daugumoj turėdami vaikus ar draugus, jie tas problemas lengviau išsprendžia, bet yra kurie turi kreiptis ieškodami pagalbos kitur. Yra vienišų žmonių kurie tariasi su savo pažįstamais ir dažnai yra suklaudinami.

Tokiais atvejais jie jaučiasi bejėgiai ir bereikalingai rūpinasi dėl problemų kurios nesunkiai gali būti išsprendžiamos asmens žinančio įstatymus ir taisykles, gerai mokančių angliškai.

Galimos problemos:

- 1) Susirašinėjimas su Australijos valdžios įstaigom kaip „Social Security, Taxation Department, Immigration Department, Local Councils“ ir tt.
- 2) Reikalai su draudimo įstaigom.

3) Nežinojimas pirkėjo-klijento teisių ir pasinaudojimas Office of Fair Trading.

4) Noras pasirinkti senelių namus.

Apylinkės Valdyba galvoja, kad toks veltui patarnavimas būtų naudingas kreipiantis į tam tikslui paskirtą narį ieškant patarimo ar pasiūlymo kur kreiptis.

Tokie pasitarimai bus laikomi paslapyti ir atliekami asmeniškai susitarus. Apylinkės Valdyba, tačiau, negali užsiimti sudėtingais ir laiko reikalaujančiais atvejais, ar kai reikalinga profesinė paslauga; kaip teisininko, buhalterio ar investavimo žinovo. Gal bus galima paskirto nario paslaugom pasinaudoti tarpininkaujant tuo reikalu patariant kreiptis į lietuviuos tos rūšies specialistus.

Nors Valdyba stengsis padėti pagal išgales, bet nelaiko save kaip teisėta - legalia ir atsakinga institucija, bet tik padedant pagal galimybę arba nurodant kur tokiu atveju kreiptis.

Siam tikslui paskirtas narys yra Raimundas Samsonas su kuriuo galima susiršti po darbo valandų, skambinant 9379-7315.

MALTOS ORDINAS ⁸

Sv. Tėvas susitiko su Maltos Ordino didžiųjų magistrų Andrew Bertie ir Ordino Didžiosios tarybos nariais. Tai buvo kasmetinis Popiežiaus susitikimas su Maltos Ordino vadovybe, Ordino Globėjo - šv. Jono Krikštytojo šventės progą.

Maltos Ordino istorija siekia vienuoliktojo amžiaus pradžią, kuomet iš Europos į Jeruzalę nuvykę vienuoliai įkūrė šv. Jono prieglaudą, globojusią į Šventąją Žemę atvykstančius maldininkus. Kryžiaus Žygių laikais, iki to laiko Joanitais besivadinusi vienuolių bendruomenė, tapo riterių ordinu. Vėliau, po Krikščionių valstybės Palestinoje žlugimo, ordino nariai įsikūrė Rhodos saloje, dar vėliau - Maltoje. Kaip tik dėl to vėliau jiems prigijo Maltos Ordino vardas. Po Napoleono kampanijos netekę savo teritorijos, maltiečiai įsikūrė Romoje, kur jų centras veikia iki šios dienos.

Maltos Ordinas, nors ir neturėdamas savo teritorijos, turi tarptautinio juridinio asmens teises, lygias suverenios valstybės statusui;

turi savo diplomatinį korpusą; stebėtojo titulu priklauso Jungtinių Tautų Organizacijai. Tarp valstybių, su kurioms Maltos Ordinas palaiko diplomatinius santykius, yra ir Lietuva. Ordino ambasadorius Lietuvoje yra baronas Von Fuerstenberg; Lietuvos ambasadorius prie Maltos Ordino - Kazys Lozoraitis.

Ordino tikrieji nariai yra iš Europos kilmingų šeimų kilę broliai vienuoliai, gyvenantys celibatai ir besirūpinantys labdara bei socialine veikla. Ordinui taip pat priklauso apie 10 tūkstančių narių - pasauliečių, gyvenančių įvairiuose pasaulio kraštuose. Šiuo metu pasaulyje veikia daugiau negu 100 Maltos Ordino išlaikomų ligoninių bei keli šimtai įvairių labdaros įstaigų. Viena tokių humanitarinių organizacijų jau keletą metų veikia ir Lietuvoje. Lietuviškoji Maltos Ordino pagalbos tarnyba yra pavaldi Vokietijoje veikiančiai Maltos Ordino asociacijai Mathaeser Hifsdienst.

Lietuvos Radijo Tarnyba Vatikane

Nustumtos į didžiųjų šešėlių mažosios valstybės vertos svarbesnio vaidmens

JAV baigiamas kurti trijų dalių dokumentinis filmas „Baltiškasis profilis“ apie Latviją, Lietuvą ir Estiją, kuris bus rodomas Amerikoje, Europoje ir Baltijos valstybėse. Šiam sumanymui vadovauja iškilį JAV televizijos asmenybė, elektroninės žurnalistikos legenda Walteris Kronhight, kurio bendrovė ir emėsi šio darbo.

Nepaisant solidaus 78 metų amžiaus, amerikiečių televizijos žiūrovui jis tebėra patikimiausias komentatorius - Mister Televizija.

Baltijos valstybėmis Walter Kronhight susidomėjo dar prieš Antrąjį pasaulinį karą, vos pradėjęs žurnalisto karjerą. Pasak jo, pasaulis turi susipažinti su Baltijos tautų potencialu, jų galimybėmis. Pačioje Amerikoje gyvena daug baltų. Baltijos valstybės yra tarsi savotiškas egzaminas Rusijai. Maskvos santykiai su jomis parodys,

ar didžiulė valstybė pasiryžusi normaliai sugyventi su šiomis neseniai Sovietų Sąjungos valdytomis teritorijomis. Kita vertus, demokratijos atkūrimas Baltijos šalyse yra nepaprastai įdomi tema: kaip pavyks įveikti sunkumus, sukurti rinkos ūkį, kaip bus integruojamasi į naujas ekonomines gruputes. Anksčiau mažosios valstybės buvo nustumtos į didžiųjų šešėlių, šiandien jos turėtų gauti didesnę balsą ir svarbesnį vaidmenį.

Paklaustas, ką Amerikos Mister Televizija palinkėtų Baltijos šalių visuomenės informavimo priemonių, ypač televizijos, darbuotojams, atsakė: „Būti objektyviems, perteikti įvairių žiūrovų grupių požiūrius, nebrukti savo politinių simpatijų. Televizija turi būti nepriklausoma nuo politinių partijų“. Walter Kronhight paneigė sklandančius gandus, esą jis lietuviškos kilmės (Kronkaitis?).

„Apgailestauju, diplomatiškai nusišypsojo jis, - bet negaliu tos garbės savintis. Mano protėviai - imigrantai iš Olandijos...“

Pagal „Laisvosios Europos“ komentara

Kam buvo naudojami mokinių tėvų pinigai?

Diana Labokaitė

Kauno ekonominė policija išskėlė baudžiamąją bylą dėl apgaulingo apskaitos tvarkymo Kauno humanitarinėje pradinėje mokykloje. Mokyklos direktore nuo jos įkūrimo dirba L. Jurevičiūtė (g. 1944 m.). Anksčiau ji buvo Kauno technologijos universiteto dėstytoja, yra baigusi rusų filologijos specialybę Vilniaus universitete, turi docentės mokslinį vardą. Humanitarinę pradinę mokyklą ji pristatydavo kaip savo privačią, tuo pagrindu sudarydam sutartis su priimančių mokinių tėvais ir rinkdama pinigus už mokslą.

Praėjusių metų pabaigoje keletas mokinių tėvų paprašė atsisikaityti, kur ji panaudojusi surinktus pinigus. L. Jurevičiūtė atsisakė tai padaryti. Vėliau mokinių tėvai išsiaiškino, kad mokykla yra valstybinė, todėl pinigai už mokslą neturėjo būti renkami. Pati L. Jurevičiūtė sakė, kad pinigus rinkti sugalvojusi ne ji, o mokinių tėvai. Mokyklos nustatytose atsirado įrašas, kad laiku nesusimokėję mokiniai neturi teisės toliau mokytis šioje mokykloje. Direktorė teigė, kad niekas nebuvo tuo pagrindu pašalintas iš mokyklos, tačiau niekas ir nebuvo atleistas nuo mokesčio.

Priimdama į mokyklą vaikus, direktorė pirmiausia išsiaiškino, kur ir kuo dirba tų vaikų tėvai, ar jie galės paremti mokyklą materialiai. Atskirai mokinių tėvai turėdavo mokėti už remontą, remonto medžiagas, maistą vaikams. Pastaraisiais mokslo metais už pusmetį buvo prašoma 150 litų. Anksčiau mokesčiai už mokslą buvo renkami doleriais.

Apskaitą mokykloje tikrinę Kauno miesto savivaldybės švietimo skyrius, miesto tarybos kontrolės tarnyba jokių pažeidimų nerado. Tuomet finansinę tvarką mokykloje emė tikrinti ekonominė policija. Paaikėjo, kad direktorė negali

Einikis į Saratovą?

Rusijos laikraštis „Sport ekspres“ pranešė, kad Kauno „Zalgirio“ ir Lietuvos rinktinės krepšininkas, geriausias šio sezono LKL žaidėjas Gintaras Einikis pasirašė sutartį su Saratovo „Avtodorožnik“ komanda. Jis šioje komandoje pakeis Anglijos rinktinės žaidėją Spenserį Dunkley.

dokumentais paaiškinti, kaip ji naudojo iš mokinių tėvų surinktus pinigus. „L.R.“

NUNEŠĖ ČEMPIONATĄ

Europos krepšinio čempionato žaidynės vyko Graikijos sostinėje Atėnų stadione. Lietuvos komanda, nugalėjusi visą eilę kitų komandų, pateko į finalus, bet dienraščiai pranešė, kad teisėjas amerikietis George Toliver palaikė jugoslavų komandą ir lietuvius baudė neteisingom baudom, tad ir žaidynės baigtos jugoslavų naudai 96-90. Apie 20,000 žiūrovų stadione skalandavo: „Jugoslavų laimėjimas iš anksto nustatytas“. Graikijos didysis sporto dienraštis „Sportime“ liepos 4 d. laidoje rašo, kad tai „Tamsiausias finalas krepšinio istorijoje, laimėjimas iš anksto numatytas atiduoti jugoslavams“.

Geelong Lietuvių chorinės veiklos ...

(Atkelta iš 6-to psl.)

diriguoja Dana Levickienė ir Gražina Pranauskienė.

Bilieto kaina \$10.

Po koncerto įvyks bendra vakaronė, kurioje kviečiame visus pasilikti. Vakara palinksminis jūsų atsinešti gėrimai ir užkandžiai, o užmiršusieji atsinešti ar iš toli atvykusieji, galės nusipirkti šaltų užkandžių virtuvėje.

Bus ir loterija. Laukiame visų!

We've come a long way.

SVEIKINAME
Moterų Statuso Įstaigą

1995-taisiais sukanka 21-eri metai, kai ši įstaiga buvo įkurta prie Ministro Pirmininko Departamento.

Moterys šiandien dirba apmokamą darbą, kaip dar niekada anksčiau. Jos gali pasirinkti, tikėtis paaukštėjimų, gali pasiekti kitokių galimybių, ko neatsitikdavo prieš 21-erius metus.

1995-taisiais Moterų Statuso Įstaiga tęsia savo pastangas, kad nugalėtų kliūtis, kurias moterims dar tenka sutikti.

1995-tieji yra tie metai, kuriais reikėtų prisiminti, kad sukūrimui pagarbos asmeniškoms teisėms ir laisvėms reikia daugiau negu valstybės įstatymo. Reikia jūsų dalyvavimo.

Mes jau daug pasiekėme. Kartu dirbdami mes kuriame ateitį.

1995-tieji - Tarptautiniai Tolerancijos Metai.

Dėl daugiau informacijų apie Tarptautinių Tolerancijos Metų parengimus susirikiškite su IYT Sekretoriatu, Fax (06) 264 1399, arba P.O. Box 25, Belconnen, ACT 2615